

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาตามแนวคิดวอลดอร์ฟ

วรวรรณ นรอน

TH0009366

- 5 พ.ย. 2547

184 104

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2547

ISBN 974-9736-12-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นางวรวรรณ นรอ่อน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ

(ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ

(ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเทิน มหาจันทร์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล จริตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก
ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช และ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข
ที่กรุณาให้แนวคิดและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ
อันเป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณา
สละเวลาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ อาจารย์ตุลย์ ทับแสง
อาจารย์เจริญสุข ชุ่มเกษ อาจารย์นุสรา ท้าวนอก ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวก
ในการทดลองและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบใจนักเรียนระดับ
ชั้นอนุบาล 2 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้หลักสูตร

ขอขอบคุณ คุณวัลยา นิหมัด คุณสมพงศ์ สวัสดิวงศ์ คุณอิทธิเดช น้อยไม้
คุณจิรนุช ขาวเมื่อน้อย คุณพิมพ์วรรณ ตั้งเจริญ คุณทศพร บุตรละคร คุณสถาปนา เกษมศิลป์
คุณผ่องทิพย์ ศรีมงคล ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
แด่ พันเอกทวีศักดิ์และคุณบุตรี ประหารริปูราบ ผู้เป็นบิดา มารดาของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด
ผู้อบรมสั่งสอนและให้รากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

วรวรรณ นรอ่อน

43910586: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา/ระดับก่อนประถมศึกษา/แนวคิดของวอลดอร์ฟ

วรวรรณ นรอ่อน: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ (THE DEVELOPMENT OF KINDERGARTEN SCHOOL
CURRICULUM BY WALDORF APPROACH) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วิมลรัตน์
จตุรานนท์, ค.ศ., สุนทร บำเรอราช, Ed.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ค. 194 หน้า.
ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-9736-12-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน การสร้าง
หลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตร คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียน
นาวิกโยธินบูรณะ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 40 คน
ดำเนินการทดลองโดยใช้แนวทางของการทดลองแบบ A-B-A Design โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ
ระยะพื้นฐาน ระยะดำเนินการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และขนาดของผล (ES)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูง หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการ
ของชุมชน เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้
องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันดี

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า

ขนาดของผลค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านร่างกาย ระยะดำเนินการทดลองกับระยะพื้นฐาน
ระยะติดตามผลกับระยะพื้นฐาน และระยะติดตามผลกับระยะดำเนินการทดลอง มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์

ขนาดของผลค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม ระยะดำเนินการทดลอง
กับระยะพื้นฐาน และระยะติดตามผลกับระยะพื้นฐาน มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนระยะติดตามผลกับ
ระยะดำเนินการทดลอง มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์

ขนาดของผลค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสติปัญญา ระยะดำเนินการทดลองกับระยะ
พื้นฐาน มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ ในระยะติดตามผลกับระยะพื้นฐานและระยะตามผลกับระยะดำเนินการ
ทดลอง มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์

43910586: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION;

M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: SCHOOL CURRICULUM / KINDERGARTEN SCHOOL /

WALDORF APPROACH

WORAWAN NORA-ON: THE DEVELOPMENT OF KINDERGARTEN
SCHOOL CURRICULUM BY WALDORF APPROACH. THESIS ADVISORS:
WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., SOMPOCH
ANEGASUKH, Ed.D. 194 P. 2004. ISBN 974-9736-12-5

The purpose of this research was to develop the kindergarten school curriculum by Waldorf approach. The research procedure was divided into four phases: Preliminary Study, Curriculum Development, Curriculum implementation and Curriculum evaluation.

The sample used in this curriculum implementation was 40 level 2 kindergarten students in the second semester of 2003 academic year of the Navicayothinburana School, Satahip district, Chonburi Province. The research design was A-B-A Design: baseline, treatment and follow-up. Statistical techniques used in this study were mean, standard deviation and effect size.

The results of this research were as follows:

1. The school curriculum developed was of high value. It was found appropriate for local communities and suitable for learners. It can be used for study in school. The elements of the curriculum were also found suitable and appropriate.

2. The results of the experiment were:

The effect size of student's Physical development-treatment periods and baseline periods, follow-up period and baseline periods, follow-up periods and treatment periods were lower than the effect size.

The effect size of student's Mood mental social development – treatment periods and baseline periods, follow-up periods and baseline periods were higher than the effect size.

The follow-up periods and treatment periods were lower than the effect size.

The effect size of student's Intelligent development – treatment periods and baseline periods were higher than the effect size. The follow-up periods and baseline periods, follow-up periods and treatment periods were lower than the effect size.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร.....	6
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	16
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.....	29
แนวคิดทางการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	56
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร.....	57
ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้.....	59
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	65
ผลการสร้างหลักสูตร.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	70
ผลการประเมินหลักสูตร.....	77
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก.....	92
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	182
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546..... 32
2	แสดงช่วงเวลาแบบแผนการทดลอง ABA Design..... 61
3	การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร..... 68
4	ข้อเสนอแนะจากประเมิน โครงร่างหลักสูตร..... 69
5	ค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจสังคมด้านสติปัญญา..... 70
6	แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของผลของค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านร่างกาย.... 72
7	แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของผลของค่าเฉลี่ยพัฒนาการ ด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม..... 74
8	แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของผลของค่าเฉลี่ยพัฒนาการ ด้านสติปัญญา..... 76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรโบแชมป์.....	13
2 โครงสร้างหลักสูตรของเซส.....	14
3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของโบแชมป์.....	18
4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงศ์ใหญ่.....	20
5 แบบแผนการทดลอง ABA Design.....	60
6 กราฟค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านร่างกาย.....	71
7 กราฟค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม.....	73
8 กราฟค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านสติปัญญา.....	75